

συμπλέκονται ἀπελπιστικῶς ἐν κρυσταλλίναις εἰρηταῖς. Ἰδιαιτέρως θέλγουσι μικραὶ τινες λίμναι μετὰ πιδάκων, τὰς ὄχθας ἔχουσαι πεπλασμέναις ὡς φυσικὰς ἐκ πηλοῦ· ὑπὲρ πάντα δ' ἐξέχει ὀγκώδης ἀργιλλόπλαστος βράχος ἐν ὕδατι τεθεμελιωμένος, κοῖλος δ' ἔνδον μέχρι τῆς κορυφῆς καὶ πλήρης ὕδατος. Διὰ μυριῶν ὕλοσσεπῶν σχισμῶν ἐν τοῖς μυχοῖς αὐτοῦ ἀποκαλύπτεται κόσμος ὅλος θαλάσσιος: καὶ ἰχθύς καὶ κοράλλια καὶ φύκη καὶ ὄστρακα παντοδαπά, ὡς ἂν ἦτο ἀληθὴς βράχος ἐν τῷ βάθει τοῦ πόντου.

Ρίπτω ἐν βλέμμα γοργὸν ἐπὶ τῶν ἀλιπάστων ἰχθύων, ὧν ἡ δριμύτης ὀσμὴ προκαλεῖ πταρμούς, καὶ ἴσταμαι μεμαγευμένος πρὸ τῶν γιγαντιαίων ἐκ κρυσταλλώδους τεχνιτοῦ πάγου ὀβελίσκων. Ὑπὸ τὰς δαφιλεῖς ἀκτῖνας τῶν ἠλεκτρικῶν ἀστέρων οἱ ἐξ ἀπεσταγμένου ὕδατος πεπηγότες ὄγκοι ἀπαστράπτουσιν ὡς ἀληθεῖς ἀπαμάντιοι κολοσσοί, ἐνῶ τὰ ἐντὸς αὐτῶν συμπαγέμενα ἄνθη, φυτὰ, ὄστρακα, ὀπωρικά κλπ. ὁμοιάζουσιν οὐδὲν ἄλλο ἢ ψηφιδωτὰ ἐκ σαπφείρων, ρουβινίων, σμαράγδων καὶ μυριοχρῶμων βαρυτίμων λίθων.

Δὲν μ' ἐνδιαφέρουσι τὰ παντοειδῆ ἐρμάρια χρήσιμα πρὸς φύλαξιν κρεάτων καὶ ἰχθύων ἐν σταθερῶς κατεψυγμένη θερμοκρασίᾳ, ἐνῶ ἐξω τὸ θερμόμετρον δύναται ν' ἀνέρχεται ἀδιαφόρως 20—30 βαθμούς ὑπὲρ τὸ μηδέν.

Παρατρέχω τὰ ἐκ γαιανθράκων ἐκτισμένα τεχνιωτάτα μαῦρα, οἰνοὶ βραχώδη, σπήλαια, καὶ καλύβας καὶ φθάνω εἰς τὸ τμήμα τῶν ποτῶν. Οἱ σωροὶ τῶν φιαλῶν ἐνταῦθα εἶνε φιλοκάλλως διεσκευασμένοι ἐν εἴδει πύργων, περιπτέρων, τροπαίων, ἀναθημάτων, καὶ τὸ βλέμμα εὐχαρίστως περιτρέχει τὴν ἄλλως μονότονον ταύτην γραμμὴν. Πολλοὶ τῶν ἐκθετῶν παρίστανται ἢ ἀντιπροσωπεύονται καὶ ἀκούονται στεντόρεια κηρύγματα περὶ τῆς ποιότητος τῶν οἴνων καὶ τῶν πνευμάτων, τινὲς δὲ καὶ παρέχουσι πρὸς δοκιμὴν ἐπὶ πληρωμῇ. Τὸ πέρας τοῦ τμήματος τούτου εἶνε τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον· ἐκεῖ ἔχουσιν ἐγκαθιδρυθῆ τρία ζυθοπωλεῖα: τὸ πρῶτον εἶνε τι κοινόν, τὸ δεύτερον ὅμως καὶ τὸ τρίτον προκαλοῦσιν ἄμετρον συρροήν. Ἐκ τῶν δύο τελευταίων τὸ μὲν εἶνε γερμανορωσικόν, δηλαδὴ ἐκθέτει καὶ πωλεῖ ζῦθον γερμανικόν ἀλλ' ἐν Πετροπόλει κατασκευαζόμενον, τὸ δὲ εἶνε βαυαροτυρολικόν. Ἡ ἀπέριττος διασκευή τοῦ βαυαροτυρολικῆ κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων γερμανικῶν ζυθοπωλείων, ἡ δι' ἐλάτων διακόσμησις αὐτοῦ, ἔτι δ' αἱ ἀρρενωπαὶ τυραλίδες, αἵτινες ὕπηρετοῦσιν ἐν αὐτῷ μὲ τὰ βελούδινα περιστήθη καὶ ταὺς ἐπικλινεῖς πέλους, ἀποτελοῦσι γραφικώτατον σύνολον πληρῆς ἀγροτικῆς χάριτος. Ἄλλ' εἰς ἀνταγωνισμόν τὸ παραπλεύρως ἐγκαθι-

δρυμένον οὐδὲν ἄλλο ἔχει ἢ ὅτι ἀκεῖ ὅπως χρεωκοπήσωσι πάντα τὰ γειτονικά: ὠραίαν ζυθοπωλεία. Εἶνε Ρωσὶς ἀβροτέρα ἢ ὁ ἀφρὸς τοῦ ζῦθου, ὃν παρέχει τοῖς ἀμέτροις πελάταις: ξανθὴ καὶ γαλανή, κερδίζει πολὺ ἐκ τῆς ἐθνικῆς στολῆς τῆς πατρίδος τῆς, ὅλης μεταξίνης, ἐρυθρᾶς καὶ κυανῆς, μετὰ χρυσοῦν κροσσῶν.

Οἱ Γερμανοὶ φαίνονται πάντες γοητευμένοι ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ ζῦθου τῆς Ρωσίδος καὶ πλαταγοῦσιν ἠδυπαθῶς τὰ χεῖλη. Ἄλλ' ἀμφιβάλλω ἂν ἡ κρίσις αὐτῶν εἶνε ἀμερόληπτος.

Ἔστρεφον τὸ βῆμα, ἵνα ἀνέλθω εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον, ὅτε ὁ κώδων ἐσήμανε τὴν δεκάτην καὶ οἱ φύλακες ἀνήγγειλαν ὅτι κλείει ἡ ἐκθεσις. Ἀνέβαλον λοιπὸν εἰς αὐριον τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἐπιλοίπων καὶ ἀπῆλθον συνωθούμενοι, μὲ πλήρη γνώμην ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἐκθεμάτων, ὅσα εἶχον ἰδῆ, τὸ κάλλιστον ἦτο . . . ἡ Ρωσὶς.

Δ'

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΚΤΗΤΟΥ

Φιλοφρόνως κληθεῖς ὅπως παραστῶ εἰς τὴν παράστασιν τοῦ «Φιλοκτῆτου» δὲν ἐκωλύθη ἐκ τοῦ χειμῶνος ὅπως διατρέξω τὸν ἀληθῶς μακρὸν ἀπὸ Φρεϊβούργης εἰς Δαρμστάδην δρόμον, ἀντημεῖσθην δὲ δαψιλῶς διὰ τὸν κόπον μου, καθότι καὶ ἡ παράστασις τοῦ τόσοῦν ἰδιορῦθμου καὶ δυσχεροῦς ἔργου ὑπῆρξε καθ' ὅλα ἐπιτυχῆς καὶ ἡ ὑποδοχὴ τῶν διευθυνόντων τὰ κατ' αὐτὴν τὰ μᾶλα ἐγκάρδιος. Δὲν ἦσαν δὲ μικραὶ αἱ δυσχέρειαι ἄς ὀφείλον νὰ ὑπερβῶσι. Καὶ ἂν τοῦτο κατωρθώθη, πρωτίστως ὀφείλεται εἰς τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ μεγάλου δουκὸς, οὐ μόνον τὴν λαμπρὰν ἡγεμονικὴν σκηνὴν καὶ τὴν πλουσίαν θεατρικὴν ἱματιοθήκην παρασχόντος, ἀλλὰ καὶ ἐπιτάξαντος ὅπως νέα ὅλως σκηνικὴ διακόσμησις ζωγραφηθῆ ἀρμόζουσα καὶ πρὸς τὸ κείμενον καὶ πρὸς τὰς νεωτάτας περὶ τῆς ἀττικῆς σκηνῆς ἐρεῦνας τοῦ διδάκτορος Δαϊτφελδ.

Ὁ ζῆλος τῶν διευθυνόντων τὰ τῆς παραστάσεως καὶ ἡ ἐνθουσιώδης συμμετοχὴ τῶν νεαρῶν ἠθοποιῶν, πάντων μαθητῶν τῆς Α' τάξεως τοῦ ἐν Δαρμστάδῃ ἡγεμονικοῦ γυμνασίου, ἔτι δὲ καὶ τῆς ὀρχήστρας, ἣν ἀπετέλουν ἐπίσης 34 μαθηταί, ἐκ τῶν ἀνώτερων τάξεων τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου, συνετέλεσαν ὅπως ἡ παράστασις οὐ μόνον ἀνελλιπῆς γένηται, ἀλλὰ καὶ αὐτόχρημα ἐξάιρετος.

Πάντα τὰ δρωῦντα πρόσωπα εἶχον μελετήσῃ καὶ ἀπομνημονεύσῃ καὶ τὸ ἐλληνικὸν πρωτότυπον, ὡς κείμενον δὲ τῆς παραστάσεως δὲν ἐχρησίμεισεν ἡ γνωστὴ μετάφρασις τοῦ Δέννερ,

ἀλλὰ νέα λαμπρὰ μετάφρασις τοῦ διδάκτορος Γ. Βένδτ, ὅστις κατώρῳσε διὰ σκοπίμου διαρρυθμίσεως τῶν μέτρων πρὸς τὴν γερμανικὴν καλαισθησίαν νὰ καταστήσῃ τὸ ἔργον προσιτώτερον εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ γερμανικοῦ κοινοῦ, ἐνῶ οὐδὲν ἔμελλε τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τοῦ πρωτοτύπου. Ἡ δὲ αὕτη μετάφρασις περιέχει πολλὰς γλωσσικὰς καλλονάς, εἰς δὲ τὰ μελοδραματικὰ μέρη εἶνε μᾶλλον ἐπιδεικτικὴ μουσικῆς συνοδίας.

Τὴν μουσικὴν, ἣτις δύναται νὰ θεωρηθῆ ἔργον πρώτης τάξεως, συνέθεσαν δύο βαθεῖς γνώσται τοῦ κλασσικοῦ τρόπου: ὁ ἐν Καρλσρούη καθηγητῆς κ. Κέλλερ (τὸ μέρος τῆς ἄρπης κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἡρακλέους) καὶ ὁ ἐν Δαρμσταδῆ Δρ. Φ. Βένδερ (τὸ προανάκρουσμα, τὰς χορωδίας καὶ τὸ λαμπρὸν ἄσμα πρὸς τὸν ὕπνον: "Γ'π' ὀδύνας ἀδαίης.)

Ἐγένετο δὲ ἐνταῦθα ἀπόπειρα ὅπως—διαφύρως ἢ κατὰ τὸν πολὺφωνον τρόπον τοῦ Μενδελσῶνος Βαρθόλδη, τοῦ ὁποῦο ἡ μουσικὴ ἐν τῇ *Ἀτιγόρῃ* π. χ. διὰ τῆς πολυφωνίας παραβιάπτει τὴν κατάληψιν τοῦ κειμένου—οἱ χοροὶ συνοδεύονται δι' ἀπλουστεροῦ μελοδραματικοῦ τρόπου καὶ καθιστῶνται οἰονεὶ λυρική τις ἀπαγγελία. Οὕτω δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους αὐτοῦ εἶχον ρυθμισθῆ, καὶ μόνον τὴν σήμερον τοὺς ἐμπνευστοὺς αὐλοὺς ἀντικαθίστων ὄργανα ἐγχορδα. Ἡ δοκιμὴ αὕτη ἐπέτυχε τὰ μάλα, ἰδίχ' δ' ἐν ταῖς χορωδαίαις; *Ὁρεστέρα* παμβῶτι Γᾶ, *μάτερ* αὐτοῦ *Λιδ*(391) καὶ *Λόρφ μὲν ἐξηκουσ'*, *ὄλωπα δ' οὐ μάλα* (676) Ἄλλ' ὑπὲρ πάντα ἐν τῷ προμνησθέντι ἄσματι πρὸς τὸν ὕπνον.

Ταῦτα πάντα εἶνε μαργαρίται μουσικοί. Ἐπίσης δ' ἔζοχον μουσικὸν προῖον δεῖον νὰ θεωρηθῆ καὶ ἡ δι' ἄρπης συνοδεία τῶν λόγων τοῦ ἐπὶ τῶν νεαρῶν Ἡρακλέους, ἣτις ἐξετελέσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ εἰδικοῦ διδασκάλου τῆς ἄρπης καὶ μέλους τῆς ἐν Δαρμσταδῆ ἡγεμονικῆς μουσικῆς.

Ἡ σκηρικὴ διευθέτησις ὑπὸ τῶν καθηγητῶν κκ. Βέκκερ, διευθυντοῦ τοῦ γυμνασίου, Στέδελ καὶ Δρος Λίντ γενομένη μετὰ τὸ καθαρῶς ἀρχαῖον καὶ μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, ἦν ἐντελής, οὕτω δὲ καὶ αὕτη συνετέλει ὅπως ἡ παράστασις καταστῆ ὑψίστη καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις.

Ὁ κ. Βέκκερ δὲν ἐφείσθη τοῦ κόπου διὰ 5 συνεχῶν μακρῶν ἄρθρων ἐν τῇ *Ἐφημερίδι* τῆς *Δαρμσταδῆς* νὰ καταστήσῃ τὸ κοινὸν ἐνήμερον ἐκ τῶν προτέρων τῶν μᾶλλον ἀξίων λόγου τοῦ δράματος περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραστάσεως τοῦ «*Φιλοκτήτου*» ἐπὶ συγχρόνου σκηρικῆς καὶ περὶ ἀρχαίας σκηρικῆς σαφῶς καὶ περιληπτικῶς.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῆς παραστάσεως αἱ θέσεις

ἄψασαι εἶχον καταληφθῆ, οἱ δὲ ἀργότερον ἀφικόμενοι ξένοι ἀπέμειναν ὄρθοι ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ. Ἐζητήθησαν δὲ τὸσαῦτα εἰσιτήρια, ὥστε μόλις τέσσαρες ἐπανειλημμένοι παραστάσεις θὰ ἐπῆρουν ὅπως ἱκανοποιηθῶσι πάντες: θὰ ἐπαναληφθῆ ὁμως ἀπαξ ἔτι. Ἦτο λοιπὸν πυκνῶς πεπληρωμένον τὸ θέατρον καὶ σύμπασα ἡ αὐλὴ παρέστη εἰς τιμὴν τῆς παραστάσεως. Τὸ μακρὸν δράμα καὶ χάριν τῶν νεαρῶν ὑποκριτῶν καὶ χάριν τῶν θεατῶν εἶχε διαιρεθῆ εἰς δύο πράξεις.

Ἀπαραμύλλως ὠραῖον ἦτο τὸ θέαμα ὅταν ἀνεπετάσθη ἡ αὐλαία καὶ ἡ σκηνὴ ἐπληρώθη ὑπὸ νεαρῶν περικαλλῶν μορφῶν, ἐν ἀρχαίᾳ πολεμικῇ στολῇ. Πολλοὶ εἶχον καὶ τὴν φυσιογνωμίαν σχεδὸν ἑλληνικὴν, καὶ ἐνδομύχως πάντες ἐφλέγοντο ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ ὑποδυθῶσιν ἀξίως τὸ μέρος τῶν.

Ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν ὁ ἀσθενὴς ἦρωσ Φιλοκτήτης (Κάρολος Χούλ) ἐπέτυχε τοσοῦτον ὥστ' ἐνόμιζε τις ὅτι ἔχει ἀπέναντί του δεδοκιμασμένον τεχνίτην, ἀλλὰ καὶ ὁ Νεοπτόλεμος (Φ.δ. Βάχτελ), ὁ Ὀδυσσεὺς (Κάρολος Βέκκερ) καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ (Χᾶνς Βίλκωβ) ὑπεκρίθησαν ἄριστα, ὅπερ ἐξηγεῖται ἐν μέρει ἐκ τούτου, ὅτι ἐπὶ τῆς διασήμευ ἡγεμονικῆς σκηνῆς τῆς Δαρμσταδῆς ἀναβιβάζονται κατ' ἔτος ἀριστουργήματα τῆς δραματικῆς τέχνης, καὶ εἶνε αὕτη ἀληθὲς σχολεῖον ὑποκριτικῆς διὰ τὸ κοινόν.

Οἱ νεαροὶ ὑποκριταὶ πάντες ἀπεκόμισαν δαψιλεῖς ἐπευφημίας καὶ ἠδύνατο νὰ υπερηφανεύωνται ὅτι ἦσαν ἀξιοὶ αὐτῶν, διότι ἡ γενομένη παράστασις οὐ μόνον κατέστησε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡμέραν ἑορτῆς διὰ τὸ γυμνάσιον, ἀλλὰ καὶ παρέσχε τρανὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐντελοῦς μορφώσεως ἣν παρέχουσιν τὰ ἐν Ἑσση ἐκπαιδευτήρια.

Χαρμόσυνος συνέλευσις ἦνου βραδύτερον ἐπὶ τὸ αὐτὸ μαθητῆς, διδασκάλους καὶ πολλὰς τῆς πόλεως ἐξοχότητας. Κ' ἐκεῖ παρὰ τὸ ἀφρίζον ποτήριον ζύθου πολλὰ ὠραῖα καὶ ἀληθῆ συνεζητήθησαν, καὶ εἰς τὸ αἰωνίως ἀκμαῖον καὶ θάλλον πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως ἔπαινος καὶ θαυμασμός ἀπενεμήθη.

3 Φεβρουαρίου 1887.

ΛΥΓΟΥΣΤΟΣ ΒΟΛΤΖ.

(Μετάφρ. Δ*).

Ὁ μὴ ἐπωφεληθεὶς τὴν κατάλληλον στιγμὴν πρὸς κατασκευὴν τύχης, χάνει τὸ ἡμισυ τῆς ζωῆς του. Ἐὰν δὲ καταναλώσῃ τὸ ἕτερον ἡμισυ ζητῶν, δὲν θὰ εὕρῃ πλέον τὴν κατάλληλον στιγμὴν.